Заедно в час

Изх. № 747/16.09.2024

До г-жа Анна Александрова
Председател на Комисия по конституционни и правни въпроси, 50-то Народно събрание

До г-н Байрам Байрам
Председател на Комисия по бюджет и финанси, 50-то Народно събрание

До г-н Ангел Янчев
Председател на Комисия по културата и медиите, 50-то Народно събрание

До г-н Станислав Балабанов
Председател на Комисия по прякото участие на гражданите, жалбите и взаимодействието с гражданското общество, 50-то Народно събрание

Копие до:
Членовете на парламентарните комисии

***Относно**: Становище на фондация "Заедно в час" по Законопроект за регистрация на чуждестранните агенти, сигнатура 50-454-01-85, внесен на 10.09.2024 г. от група народни представители от ПП "Възраждане"*

Уважаеми народни представители,

Обръщаме се към Вас с призив за реакция и категорично отхвърляне на внесения от група народни представители от ПП „Възраждане" в Народното събрание на 10.09.2024 г. Законопроект за регистрация на чуждестранните агенти (Законопроектът). Законопроектът е насочен срещу демократичните ценности и гражданските свободи и приемането му би имало пагубно въздействие върху развитието на България като демократична държава, върху българското общество и икономика.

Законопроектът предвижда ограничения за широк кръг юридически и физически лица - граждански организации, медии, бизнес сдружения, търговски дружества, научни и културни институти, университетски звена, училища, отделни дейци на изкуството и други. Той ще доведе до блокиране на дейността на цели институции и ще им създаде допълнителна административна тежест. Законопроектът ще спре достъпа на български ученици и студенти до ценни културни и академични възможности и обмен, вкл. до международни олимпиади и взаимодействие с техни връстници от други държави.

Законопроектът цели да стигматизира цели групи от българското общество - хора и организации, които допринасят за развитието на България като демократична държава и често служат като конструктивен коректив на действията на държавните институции. Гражданският сектор е партньор на държавните и общински институции, а не враг, чиято дейност трябва да се ограничава с фашистки методи.

Ограничения за дейност в образованието

Забраната за граждански организации и отделни експерти, получили чуждестранно финансиране извън ЕС, да извършват дейност в държавни и частни детски градини, училища и университети ще влоши още повече качеството на българското образование. В момента над половината от българските 15-годишни ученици са функционално неграмотни (PISA 2022). Те не притежават ключови за съвременния свят умения. Родителите с финансови възможности компенсират дефектите на държавното образование с паралелната система на частните уроци и в голямата си част подготвят децата си за емиграция. Бизнесът страда от недостиг на добре подготвени служители. На този фон държавните институции и гражданите би трябвало да обединят усилия за подобряването на българското образование, а не да са разединени чрез репресивни закони.

Качественото образование е резултат от усилията на цялото общество. Десетки граждански организации са доказали, че ефективно помагат за решаването на проблеми в сектора като недостига на учители за малки населени места, включването в образованието и обучението на деца с различен от български майчин език и от непривилегировани общности, достъпа до съвремени преподавателски ресурси и много други. Български ученици с изявени дарби и високи постижения в различни области успяват да представят талантите си пред света с подкрепата именно на неправителствения сектор. Организациите и експертите, които години наред работят в детски градини и училища и ежедневно виждат проблемите на сектора и техните възможни решения, са ключов партньор на държавата и общините при разработването на политики за повишаване на качеството на образованието. Изследователският и аналитичен капацитет в гражданския сектор запълва дупката от липсата на професионални звена за анализи и политики в държавната администрация.

Успешните образователни системи по целия свят активно използват опита и експертността на широк кръг специалисти, които работят в услуга на образованието. Това е особено необходимо в България, където образованието е системно недофинансирано. Гражданските организации привличат допълнителни средства

в полза на децата, учениците и учителите, като облекчават родителите. Това е пример за начините, по които гражданският сектор отговаря адекватно и навременно на реални нужди.

Прозрачност на неправителствения сектор

Аргументите в посока на това, че Законопроектът ще допринесе за повече прозрачност за дейността и финансирането на неправителствените организации, са неоснователни. Те са прозрачни и сега. Всяко юридическото лице с нестопанска цел (ЮЛНЦ) има задължение да се впише в Регистъра на ЮЛНЦ към Агенцията по вписванията. Всяка организация отчита дейността си всяка година към три институции - Национален статистически институт (НСИ), Национална агенция за приходите (НАП) и Агенция по вписванията. Освен това според законодателството и мерките против прането на пари и финансирането на тероризма, организации с оборот над 50 000 лева имат допълнителни задължения, вменени от ДАНС, за проверки, оценка на риска и др. Отчетите на гражданските организации в момента са публично достъпни в Търговския регистър към Агенцията по вписванията и всеки гражданин има свободен достъп до тях. Тези отчети включват информация за дарителите, източниците на финансиране, целта на финансирането, постигнатото с финансирането въздействие.

Уважаеми народни представители,

Атаките срещу неправителствените организации са атаки срещу гражданите на България. Неправителствена организация е сдружаване на граждани със сходна мисия. Забранявайки такова сдружаване, се отхвърля ролята на гражданите в развитието на една държава. Призоваваме Ви да заемете ясна позиция срещу този Законопроект и очернящите внушения, които се целят чрез него, като защитите установените в Конституцията на Република България принципи на демократичната и правова държава, в която има достатъчно и ефективни гаранции за упражняването на гражданските права и свободи.

С уважение: Траян Траянов
Изпълнителен директор
Фондация “Заедно в час”